

מסורת הש"ס

- א. יומא כ"ב, ויט' (ויט' סומנו מקבילות).
- ב. ירושלמי יומא פ"ב ה"א. תוספתא יומא פ"א ט. שם סוכה פ"ד ט.
- ג. יומא ט"ב, ירושלמי שקלים פ"ד ה"א, שם פ"ד ה"ב. שם תענית פ"ד ה"ד. שם מגילה פ"א ה"ב. תוספתא יומא פ"ד.
- ד. יומא ט"ב, סוטה מ"ב, מא"ב, קדושין ע"ב, סנהדרין ק"א, תמיד כ"ו, ירושלמי פסחים פ"ה ה"י, שם יומא פ"ה ה"ב, שם סוטה פ"ז ה"ז. תוספתא סנהדרין פ"ד ב. זוהר ח"א ק"א, שם ח"ג קס"ב.

גרסות

- בבליארא בבתי ובמקורות: כוליארא ובערוך: כוליארא.
- כחן שעשתה - עבודת יחיד בבתי ובמקורות משפט זה חסר.
- פתח בקודש... בחול בבתי ובמקורות: פתח לקודש... לחול.
- פתח אחד יש לה ופתח לקודש בבתי: פתח אחד היה לה ולקודש היה פתח.

לשון

בסיליקי מן היוונית βασιλικαίου (בסיליקי, ופירושו: בנין גדול, מלכות).

לבסיליקי היתה צורה מיוחדת של בנייה - בנין על בני שורות של מעודים, כאשר חלקו הפתוח של הבנין מוגבה יותר, כדי לתת מקום לאור לחיכום ברווח בין הגנות.

בבליארא נראה שצריך להיות כוליארא, והוא מן היוונית κοιλιαίου (קוליאריא), שפירושו: מפתח כפתול החילוף.

ולפי זה לא היה מעגל הכתנים עשוי מעגל פשוט אלא כמעגל מפתול, כדי שאי אפשר יהיה ללל לאמוד היכן יקלה המנין (תכ"ט).

מאי לאו [האם לא מדובר] באותן פושטים מהם בגדי חול ומלבישים אותם ששת לרחות ראה זו: לא, אפשר לפרש שהיו כולם לבושים בבגדי קודש ומדובר דווקא באותן שלא זכו לפייס וכאן מבארים כיצד היו פושטים מהם את בגדי הכהונה שלבשו בשעת הפייס. ומעירים: הכי נמי מסתברא [כך גם כן מסתבר] לומר כדברי רב ששת בהסבר זה. דאי סלקא דעתך [שאם עולה על דעתך לומר] שמדובר באותן שזכו לפייס ומבואר כיצד הפשיטום בגדי חול והלבישום בגדי קודש, כיצד אם כן נאמר שם: "לא היו מניחין עליהן אלא מכנסים בלבד"? שמה משמע כי היו מלבישים אותם בגדי קודש על בגדי החול ואחר כך בעודם לובשים את בגדי הקודש היו פושטים את מכנסי החול וחזרים ולובשים את של קודש, והתניא [והרי שנינו בבבליארא]: מניין שלא יהא דבר קודש למכנסים בלבישת בגדי כהונה - תלמוד לומר: "ומכנסי בד יהיו על בשרו" [ויקרא טו, ד], ומכאן משמע שבשעת לבישת מכנסי הקודש, היו הם לבושים כבר בבגדי הקודש! ושאלים: ואיך [והאחר] רב נחמן, מה עונה הוא על קושיה זו? ומסבירים כי לדעתו הא לא קשיא [וזה אינה קשה] הכי קתני [כך שנה, כך ראוי להבין]: עד שעודן עליהן חול מלבישין אותן מכנסי קודש, והיו מפשיטין אותן בגדי חול ולא היו מניחין אלא מכנסים בלבד מבגדי הקודש, ואם כן אין ראייה גמורה דבר. אמר רב ששת: מנא אמינא לה [מנין אומר] אני את שיטתי [זו שבבגדי קודש היו עושים את הפייס - דתניא [שכן שוינו בבבליארא]: לשכת הגזית כמין

שלא זכו לפייס - היו מפשיטין גנדי קדש שהפסיקו בן. דאי סלקא דעתך באותן שזכו - והפשיטו זו גנדי חול, והלבישין גנדי קדש, וקמי לך היו מניחין עליהן אלא מכנסי חול - ואמר כן פושטין מכנסי חול ונכשין למכנסי קדש, ומתיל כר. מלבישין אותן מכנסי קדש - כדי שלא יעמדו ערומים כשהפשיטום. לשכת הגזית - שם היו מפשיטין בבבליארא - שם גזיה שעל עליה. פייס במזרח - קנולת היקף המפשיטין במזרח היתה, חזן - של צד דין, המורה לכן סדר הפייסין, ושם נמערה. בבבליארא - עגול, שקורין *נחש"ל. שממנו מתחיל - מנין משנין הפייס, כמו שפירשתי בראש הספק. בדקתני רב שמואל בר יהודה - לקמן בפרק שלישי (להג), שהיו למומיהן של נהיים עשול לנהיים משלהם מנין גנדי כהונה, להראות מפלאת עושין וניו מלאכתן, וכמה הן מהדרות מלות. דקתני: כהן שעשה לו אמו כמות לוגשה ועודנה נה עונתה יחיד. אין ישיבה בעורה - שנאמר (דברים פ"ג י"ז) "לעמוד לנשים" [העומדים שם לפני ה']. אלא למלכי בית דוד - שמלכו נהן ישיבה, שנאמר (שמואל ב' פ"ד ז') "ויגד המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר מי אנכי ומי צייתי וגו'".

תוספות

מאי לאו באותן שזכו לפייס - תימה הוא: מאי מיידי רב נחמן מחכאי: כיון דרב ששת מצד דחי לה ואדורבה, טפי יש ראייה לרב ששת, מכאן, דקאמר: הכי נמי מסתברא, ורב נחמן איצטריך לשנוי בדוחק! ויש לומר: משום דלעיל מינה איירי בנזכין בעבודה, דקתני רבי אלעזר בן יעקב אומר: המעלה אברים לכבש הוא מעלה על גב המזבח, והדר קתני מסרון לחזנים - והיינו נמי דקאמר רב ששת בסמוך מנא אמינא לה, ולא מיידי מהא דחכאי, דקאמר איהו גופיה הכי נמי מסתברא, אלא מהא ליכא למשמע מינא, דדייקא כבר וכמו. נוטל מצנפת של אחד מהם - מכאן קשה לפירוש רבינו יצחק בן אשר דפירש דשל כהן הדיוט קרויה נגבית לפי שהיא רחבה, ושל כהן גדול מצנפת שהיא קצרה, לפי שהיא צורך להניח תפילין וציץ. ויש לומר: לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד. דבלשון תורה קרי לשל כהן גדול מצנפת בכל דוכתא, וכי היתה דאמרינן בפרק קמא דגיטין (ז, א) "הסר המצנפת והרם העטרה" בזמן שמצנפת בראש כהן גדול - ישנה לעטרה בראש כל אדם, וסתלקה מצנפת מראש כהן גדול - וסתלקה עטרה מראש כל אדם. אין ישיבה בעורה - תימה: דאמר בפרק שני דזבחים (טו, א) ומה יושב שאוכל, אם עבד חיללו וכיו. והיכי אכילו? והא אין ישיבה בעורה! ויש לומר: שאוכל בקדשים קלים תאכלין בכל העיר. אי נמי, אומר רבינו יצחק בר אברהם: דאף על גב דאין ישיבה בעורה אלא למלכי בית דוד - הני מילי לדברים דלאו צורך בעודה, אבל אכילה - צורך בעודה היא, דכתיב "ויאכלו אותם אשר כופר בהם" שהכתנים אוכלים ובעלים מתכפרים - מישראל שרי, ואתי שפיר נמי הא דפרקי בפרק שני דזבחים (ט"ג), בני קידוש

לשכת הגזית כולה בקדש - כיצד זה אמרו כי זקן יושב במערכה? בית דוד בלבד. ואם הוקן יושב שם משמע שלא היה זה תחום הקודש.

הקודש, כדי להיות רגילים בלבישתם (שיח יצחק). אין ישיבה בעורה ובתלמוד הירושלמי מובאת דעה שאפילו מלכי בית דוד לא היו רשאים לשכת בעורה.

אורח ההלכה לשכת הגזית לשכת הגזית היתה בנויה חציה בקודש וחציה בחול, ושני פתחים היו לה, לקודש ולחול. ובחציה של חול היה מקום מושב סנהדרין גדולה. במקסנת אביי כאן. (רמב"ם ספר עבודה הלכות בית הבחירה פ"ה ה"י).

גדולה היתה, הפייס היה נערך מכית הרין היה יושב במערכה להורות ולרזן להם בכל מקרה של כסף. והכהנים מוקפין ועומדין כמעגל כמין בבבליארא (צמיד), והממונה בא נוטל מצנפת מראשו של אחד מהן, ויודעין שממנו הפייס מתחיל וממנו מתחילים בספירה. ומעטה אי סלקא דעתך [אם עולה על דעתך לומר] שבשעת הפייס היו הכהנים לבושים בבגדי חול, אם כן מצנפת בבגדי חול מי איכא [האם ישנה]: והלא היא מיוחדת רק לבגדי כהונה, ואם כן מכאן ראייה שהיו לבושים בבגדי קודש. ודוחים: אין [כך] יש מצנפת בבגדי חול, כיצד - כדתי [כפי ששנה] רב יהודה ואיתימא [ויש אומרים] שהיה זה רב שמואל בר יהודה: כהן שעשתה לו אמו כמות משלה כעין כמות כהונה, מתוך חובת בנה וחובת המצוה עובד בה הבן עבודת יחיד אבל לא יקריב בה קרבנות הצבור. ואם כן יתכן שהיו לכהנים מצנפות של חול שהיו כעין בגדי כהונה. אגב הזכרת הברייתא בענין הפייס אמר אביי: שמע מינה [למד ממה] מאותה ברייתא כי לשכת הגזית היתה בנויה חציה בקודש (בתוך העורה) וחציה בחול (בהר הבית), ושמע מינה [ולמד ממה] גם כן כי שני פתחים היו לה ללשכה זו אחד פתח בקדש, ואחד פתח בחול. והוא מסביר דבריו: דאי סלקא דעתך [שאם עולה על דעתך לומר] כי והאמר מר [והרי אמר החכם]: אין רשות ישיבה בעורה אלא למלכי

עיונים זקן יושב במערכה מן הרמב"ם משמע שיוקן זה לא דווקא, אלא הכונה שבעד מערב היה מקום מושבם של זקני הסנהדרין, ולא היו משתתפים כלל בפייס, אלא הוכרו כאן לומר שזה עיקר תפקידה של לשכת הגזית (וראה בשיח יצחק). אכן, המאירי סבור שהיה שם זקן ודיה לו תפקיד בפייס, כי הוקן היה קובע את המספר של הפייס, והממונה היה בורר בכוח שממנו יתחיל המנין. וראה ברש"י. כדתי רב יהודה ומדבריו למדנו שהיו לכהנים בגדים שלא היו בגדי כהונה גמורים, אלא שהשתמשו בהם לעבודות יחיד, ואותם קרא רב נחמן בגדי חול. אכן, יש מי שמפרש, כי הכהנים היו רגילים ללבוש בגדי חול גמורים שהיו עשויים כדרך בגדי

והא בעינן בית אלהים נהלך ברגש — אלמא פייס לריין להיות צניח
אלהים.

משנה מי שוחט — את התמיד. הראש והרגל — של ימין נסמן
אחד, ושני הידים צנחן שני. העוקץ — הוא הזנב, והרגל של
שמאל צנחן שלש. החזה — הוא

השומן הרואה את הקרקע, ופוחטין
אחור מכלן ומכלן גלגל ראשי ללכות.
והגרה — הוא הזנב, וזו ממזכר
הקנה והכנף והזנב והסוה, והגרה צנחן
רביעי. ושני הדפנות — תמימי.
והקרבים — גששי. והסולת —
עשרון למנחת נסכו של תמיד.
והחביתים — חלי עשוריו של כהן
גדול שקרב עם התמידין צנחן יום,
שזמנו (ויקרא 1) "מחליטה צנחן
ומחליטה צנחן" וסמך ליה "על מחנה
צנחן תעשה" — לכן קרוי מחיין.
והיין — שלג לוגין של יסוק לכבש
התמיד. שלשה עשר כהנים זוכין
בו — בפייס זה [האלה], שלג עשרה
עבודות כהנים מנייות כן. בדרך
הילוכו — צמיו, היה קרב התמיד.
ועממל מפרש לה.

גמרא לעבודה אחת מפייסין
— כגון מי שזוט,
ולכשזכה מי שזכה לשחטה — שז
אין פייס לשאר שמים עשרה עבודות,
אלא כהנים שמוקפין ליימנו נמשכין
אחרינו כפי סדר משנתנו: שני לזריקה,
שלישי לדישון מנחה הפנימי, רביעי
למטרה, וכן סולן. או דילמא לכל
עבודה ועבודה — היו מחיין
ומחליין אצטומיין למנין, והזוכה זוכה.

תוספות

ידיים ורגלים מן החיור, דפריך: ולתיב
מיתב, אף על גב דבעורה הוה —
צורך עבודה שרי. אבל פייס דהכא —
לא חביב צורך עבודה, דאפשר בלא
פייס. אי נמי יש לומר: היינו טעמא
דמותר לישב ולאכול קדשים —
דבאכילן קדשים כתיב בהו "למשחח"
לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלין —
לאכול מיושב בלשכות הנויות בחול
ופתוחות לקודש, שהן כעורה לאכילת
קדשי קדשים — דהתורה ויבתה חצרות הרבה,
ולישב שם מותר, כמו שאנין
חשובין כעורה להתחייב עליהם משום
טומאה כדאיתא ב"איהוה מקומן"
(זבחים נ"א) — דהא בעמעתין משמע
דלישב נמי הוי כעורה עצמה, ואסור
לישב בה.

והא בעינן בית אלהים נהלך ברגש —
תימה: כיון דבעינן פייס בקודש,
אמאי לא הוי מפייסין בעורה עצמה,
דקדיש טפוי ואומר רבינו תם:
כיון דנטול מצנפתו של אחד מהן גנאי
היה לעמוד בלא מצנפת בעורה, והרב
רבי יצחק בר ברוך פירש: משום דהוי
קיימי כבכוליילאר. ואם הוי מפייסין
בעורה — היה אחריהם אל היכל ה'.

ואי סלקא דעתך [ואם עולה על דעתך לומר] להיפך, כי לשכה זו כולה
בחול היא, אם כן איך עושים פייס במזרח? והא בעינן [והרי צריכים
אנו] לקיים את הכתוב: "בבית אלהים נהלך ברגש" (תהלים נה, טו)
שממנו נלמד כי לכבוד המקדש היו כל המשתתפים בפייס עומדים בהיכל,
כדי שישמעו בו רעש, ואם היה הפייס

ואי סלקא דעתך כולה בחול — פייס במזרח?
והא בעינן "בבית אלהים נהלך ברגש", וליכא,
אלא שמע מינה: חצייה בקדש וחצייה בחול. ואי
סלקא דעתך פתח אחד יש לה ופתוח לקדש —
זקן יושב במערבה? והתנן: "הלשכות הנויות
בחול ופתוחות לקדש — תוכן קודש! ואי סלקא
דעתך פתוח לחול, פייס במזרח? והתנן: בנאות
בקדש ופתוחות לחול — תוכן חול! אלא לאו
שמע מינה: שני פתחים היו לה, אחד פתוח
בקדש ואחד פתוח לחול.

א משנה הפייס השני: מי שוחט, מי זורק,
מי מדשן מזבח הפנימי, ומי מדשן
את המזורה, ומי מעלה אברים לכבש. הראש
והרגל, ושתי הידים, והעוקץ והרגל, והחזה
והגרה, ושתי הדפנות, והקרבים, והסולת,
והחביתין, והיין, שלשה עשר כהנים זכו בו. אמר
בן עזאי לפני רבי עקיבא משום רבי יהושע: דרף
הלוכו היה קרב.

ב גמרא איבעיא להו: כשהן מפייסין,
לעבודה אחת מפייסין, או דילמא
לכל עבודה ועבודה הן מפייסין? תא שמע:
"ארבע פייסות היו שם. ואי סלקא דעתך לכל
עבודה הן מפייסין — טובא הווי! — אמר רב
נחמן בר יצחק, הכי קאמר: ארבע פעמים נקנסין
להפייס, ולכל חדא וחדא היו בה טובא פייסות.

והיינו מיושב. אבל אין לתרץ דמות
לאכול מיושב בלשכות הנויות בחול
ופתוחות לקודש, שהן כעורה לאכילת
קדשי קדשים — דהתורה ויבתה חצרות הרבה,
ולישב שם מותר, כמו שאנין
חשובין כעורה להתחייב עליהם משום
טומאה כדאיתא ב"איהוה מקומן"
(זבחים נ"א) — דהא בעמעתין משמע
דלישב נמי הוי כעורה עצמה, ואסור
לישב בה.

ב גמרא איבעיא להו [נשאלה להם] ללומדים שאלה זו: כשהן
לשחיטת התמיד, ושאר שתיים עשרה העבודות האחרות שממנו במשנה היו
מתחלקות בין כהנים העומדים לצידו, לפי סדר עמידתם, או דילמא [שמה]
לכל עבודה ועבודה משלוש עשרה העבודות האמורות, כנפרד הן מפייסין
ומשכיים: תא שמע [בוא ושמע] ממה ששנינו: ארבע פייסות היו שם. ואי סלקא דעתך
— אם כן טובא הווי [והרבה פייסות היו] ובודאי יותר מארבעה! אמר רב נחמן בר יצחק: לא
אפשר לומר שהיכי קאמר [כך אמר]: ארבע פעמים היו כהנים נמנסין ומתקבצים כדי להפייס,
ולכל חדא וחדא [אחת ואחת, פעם ופעם] היו בה טובא [הרבה] פייסות, לכל עבודה לחוד.

מסורת הש"ס
ה. מעיש פייס מ"ח. פסחים
פ"א. זבחים נ"א.
ו. יומא ד"ב. וראה תמיד
ח"א. תוספתא יומא פ"א
י"א.
ז. ראה שחיר פ"ג.
ח. יומא כ"א.

גרסות
זכר בבתיי בדמיי
ובירושלמי: זוכין.
לכל עבודה הן מפייסין
בכתיי: לכל עבודה ועבודה
מפייסין.

אורה ההלכה
קדושת הלשכות לשכות שהיו בנויות בחול (בהר הבית) אבל פתחן היחיד הוא אל
הקודש (העזרה) אף המקום שבתוכן קודש, ולדפך, אפילו היו בנויות בקודש. אם
פתוחות רק לחול — תוכן חול. כמשנה המובאת כאן. (רמב"ם שם פ"י ה"ז-ח).
פייס השני הפייס השני במקדש היה בחלוקת עבודות הבקר — שחיטת התמיד,
וזריקת דמו. וישן המזבח הפנימי והמזורה, והעלאת אברי התמיד מנחתו ונסכו לכבש
המזבח, ושלושה עשר כהנים זכו בפייס זה, וסדרם כמבואר במשנה. (רמב"ם שם הלכות
תמידין ומסופין פ"ד ה"ו).

עיונים
מי שוחט מי מדשן ואף בסדר העבודה שנינו שדשן המזבח קודם לשחיטת התמיד,
הקדים את השחיטה כיון שהיא עבודה חשובה של היום (ת"י).
איבוי התמיד קרבן התמיד קרבן עולה היה, וכדרך קרבן העולה מנתחים אותה
לנתחים גדולים, ואותם מעלים להקטירה על גבי המזבח. ופרטי עבודה זו, כיצד היה
הניתוח נעשה ואילו חלקים היו שייכים לכל נתח (כך למשל, קצות הרגלים העולו יחד
עם הקרבים, ועוד) וכן גם כיצד היו הכהנים מחזיקים את הנתחים בשעת ההלאתם,
אינם מפורשים כאן אלא במקום העיקרי במסכת תמיד.

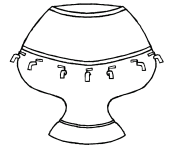

מסורת הש"ס
 א. ראה יומא כו.א.
 ירושלמי יומא פ"ב ה"א.
 תוספתא יומא פ"ט ט.
 ב. ראה יומא כו.א.
 ג. יומא לו.א. זבחים פ"א.
 תוספתא יומא פ"ב ג.

גדרות
 בעי פייס בכתבי: בעין פייס.
 תלסור הוי בכתבי: תלסור הוי.

החיים

כיוו

תא שמע [בוא ושמע] ראה ממקור אחר; ממה ששינו: ר' יהודה אומר: כשעשו פייס לקטורת, אף על פי שהיו צריכים לעבודה זו שני כהנים, האחד שהיה מוליך את הקטורת להקטרה בהיכל והשני שהיה חותה גחלים מהמזבח החיצון והיה מכניסם להיכל ומניחם על גבי מזבח הזהב, כדי שיוכל הכהן להניח עליהם את הקטורת, מכל מקום לא היה פייס מיוחד להולכת המחתה אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו (שעומד סמוך לו) וזה עמי במחתה. הרי שלא עשו פייס מיוחד לכל עבודה בנפרד! ראייה זו דוחים: **שאני** [שונה] מחתה וקטרת דהרא עבודה היא [שכעבודה אחת היא] נחשבת, ולכן אין ראוי לעשותה בשני פייסות. איכא דאמרי [יש אומרים] שמקור זה רצונו להוכיח מתחילה הוכחה הפוכה: דוקא מחתה וקטרת דהרא עבודה [שכעבודה אחת] היא אמר ר' יהודה שאין צורך בפייס לזהו אבל שאר עבודות — בעי [צריך] פייס לכל אחת בנפרד! דוחים ראייה זו: מכאן אין להוכיח כי מחתה אצטריכא ליה [הוצרכה לו] לומר במפורש שאינה צריכה פייס, ולא משום שאין כן הסדר בשאר עבודות, אלא, סלקא דעתך אמינא [יעלה על דעתך לומר] הואיל ועבודה זו לא שכיחא [אינה מצויה] שהרי נעשית רק פעמיים בכל יום ואינה כשאר הקרבנות שבאים נדבה ומערתא [והיא מעשרה], שאמר חכמים שהקטרת הקטורת היא סגולה לעושר, נתקין לה פייס בפני עצמה

לא היה פייס למחתה — כשהיו מפיסין לקטורת, כדמין מתמינן: חדשים לקטורת זלו והפיסין, והקטורת לריכס שני כהנים, אחד שמויך הקטורת להיכל ומקטירו, ואחד שחותה גחלים מעל המזבח החיצון ומכניסם להיכל, וזמן על המזבח הפנימי להקטיר את הקטורת עליהן, כדי שיהיו מניחים עליהם את הקטורת, מכל מקום לא היה פייס מיוחד להולכת המחתה אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו (שעומד סמוך לו) וזה עמי במחתה. הרי שלא עשו פייס מיוחד לכל עבודה בנפרד! ראייה זו דוחים: **שאני** [שונה] מחתה וקטרת דהרא עבודה היא [שכעבודה אחת היא] נחשבת, ולכן אין ראוי לעשותה בשני פייסות. איכא דאמרי [יש אומרים] שמקור זה רצונו להוכיח מתחילה הוכחה הפוכה: דוקא מחתה וקטרת דהרא עבודה [שכעבודה אחת] היא אמר ר' יהודה שאין צורך בפייס לזהו אבל שאר עבודות — בעי [צריך] פייס לכל אחת בנפרד! דוחים ראייה זו: מכאן אין להוכיח כי מחתה אצטריכא ליה [הוצרכה לו] לומר במפורש שאינה צריכה פייס, ולא משום שאין כן הסדר בשאר עבודות, אלא, סלקא דעתך אמינא [יעלה על דעתך לומר] הואיל ועבודה זו לא שכיחא [אינה מצויה] שהרי נעשית רק פעמיים בכל יום ואינה כשאר הקרבנות שבאים נדבה ומערתא [והיא מעשרה], שאמר חכמים שהקטרת הקטורת היא סגולה לעושר, נתקין לה פייס בפני עצמה

תא שמע [בוא ושמע] ראה ממקור אחר; ממה ששינו: ר' יהודה אומר: כשעשו פייס לקטורת, אף על פי שהיו צריכים לעבודה זו שני כהנים, האחד שהיה מוליך את הקטורת להקטרה בהיכל והשני שהיה חותה גחלים מהמזבח החיצון והיה מכניסם להיכל ומניחם על גבי מזבח הזהב, כדי שיוכל הכהן להניח עליהם את הקטורת, מכל מקום לא היה פייס מיוחד להולכת המחתה אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו (שעומד סמוך לו) וזה עמי במחתה. הרי שלא עשו פייס מיוחד לכל עבודה בנפרד! ראייה זו דוחים: **שאני** [שונה] מחתה וקטרת דהרא עבודה היא [שכעבודה אחת היא] נחשבת, ולכן אין ראוי לעשותה בשני פייסות. איכא דאמרי [יש אומרים] שמקור זה רצונו להוכיח מתחילה הוכחה הפוכה: דוקא מחתה וקטרת דהרא עבודה [שכעבודה אחת] היא אמר ר' יהודה שאין צורך בפייס לזהו אבל שאר עבודות — בעי [צריך] פייס לכל אחת בנפרד! דוחים ראייה זו: מכאן אין להוכיח כי מחתה אצטריכא ליה [הוצרכה לו] לומר במפורש שאינה צריכה פייס, ולא משום שאין כן הסדר בשאר עבודות, אלא, סלקא דעתך אמינא [יעלה על דעתך לומר] הואיל ועבודה זו לא שכיחא [אינה מצויה] שהרי נעשית רק פעמיים בכל יום ואינה כשאר הקרבנות שבאים נדבה ומערתא [והיא מעשרה], שאמר חכמים שהקטרת הקטורת היא סגולה לעושר, נתקין לה פייס בפני עצמה

תוספות

תא שמע רבי יהודה אומר לא היה פייס למחתה כו' — תימה: מאי מייתי מרבי יהודה? לייתי מתנא קמא איכא: ויש לומר דהכי מייתי: דאפילו תנא קמא לא פליג עליה אלא בקטרת, משום דלא שכיחא ומערתא, אבל בעלמא — מודה. אי נמי צריך לומר: דלרבי יהודה הוכחה במחתה לא היה זוכה כלל מכה פייס, מחמת שזכה זה בקטרת וזכה זה שצאלו לימינו במחתה, אלא בדעתו דכח שזכה בקטרת תליא מילתא, אי בעיא — איהו עביד הכל, שקיל קטורת ושקיל מחתה, כדאשכחן ביום הכפורים דכח גדול לחודיה עביד לכולה מילתא. אף על גב דהתם טריחא מילתא טובא, דבעי לאתויי בחפניו, כדאייתא לקמן בפרק "הוציאו לו" (מו, א) — כל שכן הכא דלא טריחא מילתא, דמיצו עביד לה לכולי מילתא לחודיה. מיהו, משום דטריחא מילתא קצת — אורחא דמילתא הוה שהיה אומר לאחר זכה עמי במחתה, ורגיל היה לומר לאותו שעומד אצלו לימיו, משום איבה שלא יקפידו האחרים עליו. ומיהו, אם ירצה לשנות — הרשות בידו לעשות הוא בעצמו הכל, או לומר למי שעומד בשמאלו או לאחר שאינו עומד אצלו כלל "זכה עמי". וכן משמע הלשון: כחן שזכה במחתה אומר כו', ולא קאמר הוומד אצלו נמשך עמו, כדקאמר אלמא דומיא דרבי אליעזר בן יעקב איירי רבי יהודה, דלא הוה שום צד בסמוך: לא היה פייס לאברים אלא המעלה אותן לכבש מעלה אותן למזבח. וכיית פייס במחתה, והשתא מייתי שפיר מרבי יהודה. דעל כרחך לא פליגי רבון עליה אלא דלא סבירא ליה דבדעת הכחן הווכה בקטורת תליא מילתא. ומיהו, מודו דאין חוזרין ומפיסין, אלא דהעומד לימינו זוכה מכה פייס. ועל כרחך לא פליגי רבי אליעזר בן יעקב עליה לקמן דסבירא ליה שחוזר ומפיס לפחות מארבעה פייסות. ומדקא פריך לקמן (כו, א) כמה זימנין אם כן בצרי להו פייס, ואם כן בפייס השני כולי עלמא מודו, כיון דבפעם אחת מפייסו — דלא לכל עבודה מפייסו.

"פייס השני" וכו'. איבעיא להו: מי מקבל? שוחט מקבל, דאי אמרף זורק מקבל — אגב חביבותיה לא מקבל ליה לכוליה דם, או דילמא: זורק מקבל, דאי אמרף שוחט מקבל — זימנין דשחיט זר. — תא שמע: בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור כד שיקי שנים עשר אהיו הכהנים העוסקין בתמיד מקדשין ידיהן ורגליהן בבת אחת.

שנינו במשנה: פייס השני מי שוחט מי זורק וכו'. איבעיא להו [נשאלה להם] ללומדים השאלה: מי מקבל את הדם? שהרי לא נזכר בין הנוכחים בפייס הכהן המקבל את הדם היוצא בשעת שחיטה, שאותו יש לזרוק אחר כך על המזבח. ואם כן מוכן שהיה העושה עבודה אחרת עוסק גם בקבלת הדם, ויש לחקור האם השוחט עצמו מקבל, וטעם הדבר: דאי אמרת [שאם אומר אתה] כי הזורק הוא שמקבל, אם כן יכול להווצר מצב שאגב חביבותיה [חביבותה] של המצוה, שהוא חפץ למהר ולזרוק אינו מתנין ולא [אינו] מקבל ליה לכוליה [את כל] הדם, אלא כשיש בידו דם כדי וריקה ממחר הוא לזרוק. או דילמא [שם] נאמר בצד אחר: כי זורק מקבל, דאי אמרת [שאם אומר אתה] שהשוחט הוא שמקבל — זימנין דשחיט [פנמיים ששוחט] זר, שהרי שחיטת הקרבן אינה בין עבודות הקודש ומותרת בכל אדם, ולפי ההרגל יקבל הוא עצמו את הדם וישכח כי הקבלה מצות כהונה היא? ומביאים ראייה: תא שמע [בוא ושמע] ממה ששינו במשנה: הכהן הגדול בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור הגדול במקום שנים שהיו לו קודם כדי שיהיו שנים עשר אהיו הכהנים העוסקין בתמיד, ורוחצין [ידיהן] ורגליהן בבת אחת.

לצורך מחתה — אלא כדי להשלים ארבעה פייסות. כי שום יעם יש שאין פחות מארבעה פייסות. ומדקא פריך לקמן (כו, א) כמה זימנין אם כן בצרי להו פייס, ואם כן בפייס השני כולי עלמא מודו, כיון דבפעם אחת מפייסו — דלא לכל עבודה מפייסו.

עבודת הקבלה ימחר ולא יקבל את כל הדם? והסבירו כי מצות הקבלה בכתחילה היא שיקבל את כל הדם, וכיון שהשוחט עושה עבודת הקבלה אין לחשוש שימחר להפסיקה מפני טעם זה. מה שאין כן כאשר חוזק הוא המקבל, כי מאחר שאין צורך בוריקה בכל הדם, לא יקפיד אם לא קיבל הכל וימחר לזרוק (ישחזק).

אורה ההלכה
 אחו נמשכים עמו כחן שזכה בפייס, הכהנים העומדים לצדו הם הנוכחים בשאר עבודות השייכות בפייס זה. (רמב"ם ספר עבודה הלכות תמידין ומוספין פ"ד ה"ז).

עיונים
שנים עשר אהיו נמשכים עמו בירושלמי דן מאיזה צד לקחים את שנים עשר האחרים, אם מאלה שנמנו או מאלה שעדיין לא נמנו. ומסקנתו, שבין שהיה הפייס מיוחד או משמאל תמיד לקחו מאלה שכבר נמנו בפייס.
מי מקבל יש שואלים: מפני מה לא העלו בנמרא גם שאלה אחרת: מי מוליך את הדם? שהרי אף הולכה היא מעבודות הקודש. ויש מי שתיריך, שברור היה כי הזורק הוא המוליך, שאין זה מן הראוי לומר שהשוחט יעשה שלושה דברים (ישחט, יקבל ויוליך) והזורק רק אחד (בגורת אריה). או שברור היה להם שהמקבל, כיון שהוא מחויב בידו את הכלי מן הסתם הוא גם המוליכו (וכרן שארית יוסף).
 אגב חביבותיה לא מקבל — ושאלו: מפני מה לא נאמר גם כן כי השוחט, אגב חביבותיה

